

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2321
Toplantı Tarihi/Sayısı : 5.3.2024/43
Karar Numarası : 2024/306
Başvuran : U. C. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un uygulanması nedeniyle hak ihlalleri olduğu iddiasına yöneliktir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'dan dolayı erkeklerin insan hakları ihlalleri yaşadığını, 6284 sayılı Kanun'a göre kadının beyanının esas olmasının her yıl yüz binlerce erkeğin hiçbir gerekçe gözetilmeden altı ay evinden uzaklaştırılmasına neden olduğunu, 6284 sayılı Kanun'un neden olduğu bir başka insan hakları ihlalinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 190'inci maddesi ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 6'ncı maddesinde yer alan ispat yüküne aykırı bir uygulamayı bünyesinde barındırdığını, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 225'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan hükme aykırı uygulamaların 6284 sayılı Kanun ile ortaya çıktığını, anılan Kanun'da kadın lehine verilmiş olan evden uzaklaştırma kararlarının yargılama yapılmadan verildiğini, erkek aleyhine deyim yerindeyse yargısız infaz yapıldığını, anılan Kanun'da Anayasa'nın 36'ncı maddesinde yer alan hak arama hürriyetine aykırı uygulamalar bulunduğunu, anılan Kanun'un 8'inci maddesinin üçüncü fıkrasına istinaden erkek aleyhine verilen evden uzaklaştırma kararlarının salt kadının talebi ve sözlü beyanı üzerine verildiğini, oysa erkeğin savunma bile yapmadan, delil ve belge olmadan evinden uzaklaştırılmasının bahsi geçen kanunlar ve Anayasa ile kesin bir uyumsuzluk içinde olduğunu iddia etmekte, 6284 sayılı Kanun'un bir an önce kaldırılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yasama yetkisi" başlıklı 7'nci maddesi şöyledir:

"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez."

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri" başlıklı 87'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

...”

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin ilgili bentleri şöyledir:

“(1) ... f) İnsan hakları ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. ...

(...)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir.

(...)”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak,

karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Bununla birlikte başvuru, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'dan dolayı erkeklerin insan hakları ihlalleri yaşadığı, kadının beyanının esas olması nedeniyle haksız şekilde her yıl yüzbinlerce erkeğin hiçbir gerekçe gözetilmeden altı ay evinden uzaklaştırıldığı, 6284 sayılı Kanun'un hak arama hürriyeti, ispat yükü gibi hususlar bakımından diğer kanunlara ve Anayasa'ya aykırı olduğu iddialarıyla 6284 sayılı Kanun'un kaldırılması talebine ilişkindir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişinin Kuruma başvuru yapabileceği düzenlenmiş olup bu çerçevede Kuruma yapılan başvurularda "doğrudan zarar görme" şartı aranmaktadır.

14. Başvuru dilekçe ve eklerinin incelenmesinden, 6284 sayılı Kanun'un başvurana uygulandığı ve bu nedenle de mağdur edildiğine dair herhangi bir bilgi, belge veya beyan bulunmadığı, bu nedenle başvuranın zarar görme şartının sağlanmadığı değerlendirilmiştir.

15. Öte yandan Anayasa'nın 7'nci ve 87'nci maddelerinde; yasama yetkisinin münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisinin uhdesinde olduğu hükme bağlanmıştır. Bu bakımdan; kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak yasama yetkisi kapsamında kalmaktadır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına giremeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuru dilekçesi yukarıda yer alan gerekçelerle birlikte ele alındığında; başvuru konusu iddialar hakkında başvuranın mağdur sıfatını haiz olmadığı, öte yandan başvuranın mağdur sıfatı bulunsa bile başvuru konusu yasanın kaldırılması talebinin yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkrası ile mezkûr Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği Kurumumuza başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı, bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

5/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye